

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин і регіональних студій

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

«ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН»

підготовки

бакалавра

спеціальності

**291 Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії**

**освітньо-професійної
програми**

Міжнародні відносини

Луцьк – 2024

Силабус освітнього компонента «Історія міжнародних відносин» підготовки бакалавра, галузі знань 29 Міжнародні відносини, спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини».

Розробники:

к.екон.н., доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій
Пікулик Оксана Богданівна

к.г.н., доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій
Романюк Наталія Іванівна

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

доц. Балак І.О.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин і регіональних студій, протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

проф. Коцан Н. Н.

© Пікулик О.Б., 2024

© Романюк Н.І., 2024

І. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	29 Міжнародні відносини 292 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації, регіональні студії» Міжнародні відносини бакалавр	Нормативний
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1-й
		Семестр – 2-й
		Лекції – 20 год.
		Семінарські заняття – 24 год.
		Самостійна робота – 68 год.
ІНДЗ: немає		Консультації – 8 год.
	Форма контролю: екзамен	
Мова викладання	українська	

ІІ. Інформація про викладачів

ППП Пікулик Оксана Богданівна

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій

Контактна інформація Pikulyk.oksana@vnu.edu.ua 0504380466

ППП Романюк Наталія Іванівна

Науковий ступінь: кандидат географічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій

Контактна інформація Romaniuk.natalia@vnu.edu.ua 0508189454

Дні занять : заняття проводяться у відповідності до розкладу занять, який розміщений на сайті <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

ІІІ. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Освітній компонент «Історія міжнародних відносин» охоплює питання виникнення та розвитку системи міжнародних відносин, основні етапи

розвитку міжнародних відносин від Стародавнього світу до кінця XX ст., особливості дипломатичної діяльності країн світу та основні напрямки їх зовнішньої політики.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Метою курсу є вивчення особливостей зародження та розвитку міжнародних відносин, зовнішньої політики держав світу та її еволюції в різні історичні епохи, а також основних тенденцій розвитку міждержавних відносин.

Основними завданнями освітнього компонента є вивчення та аналіз факторів, еволюції та динаміки розвитку міжнародних відносин, зовнішньополітичних позицій і пріоритетів основних суб'єктів міжнародних відносин на різних етапах їх розвитку.

3. Результати навчання (Компетентності)

	Ефекти	Відповідний код критерію
Загальні компетентності	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ЗК 3
	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК 4
	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК 7
	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ЗК 8
	Здатність спілкуватися державною мовою усно і письмово.	ЗК 10
	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ЗК 12
	Здатність бути критичним і самокритичним	ЗК 13
Спеціальні (фахові) компетентності	Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.	СК 1
	Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.	СК 2
	Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.	СК 11
	Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	РН 01

Результати навчання	Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.	РН 03
	Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.	РН 13
	Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих завдань міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.	РН 15
	Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів	РН 17

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1.						
Міжнародні відносини в період Стародавнього світу та Середньовіччя						
Тема 1. Міжнародні відносини та зовнішня політика Стародавнього світу	13	2	2	8	1	ДС, РМГ 4
Тема 2. Особливості міжнародних відносин та зовнішня політика в період Середньовіччя.	13	2	2	8	1	ДС, РМГ 4
Тема 3. Міжнародні відносини та зовнішня політика в період нового часу	17	4	4	8	1	ДС, РМГ 4
Разом за змістовим модулем 1.	43	8	8	24	3	12
Змістовий модуль 2.						
Міжнародні відносини та зовнішня політика в XX ст						
Тема 4. Міжнародні відносини напередодні та в період Першої світової війни	13	2	2	8	1	ДС, РМГ 3
Тема 5. Особливості міжнародних відносин та зовнішньої політики країн у 1920-1030-х роках.	13	2	2	8	1	ДС, РМГ 3
Тема 6. Міжнародні відносини	13	2	2	8	1	ДС,

напередодні та в роки Другої світової війни						РМГ 3
Тема 7. Міжнародні відносини в період холодної війни.	15	2	4	8	1	ДС, РМГ 3
Тема 8. Міжнародні кризи та конфлікти періоду холодної війни.	13	2	4	6	1	ДС, РМГ 3
Тема 9. Кінець епохи біполярності в міжнародних відносинах	10	2	2	6	-	ДС, РМГ 3
Разом за змістовим модулем 3	77	12	16	44	5	18
Модульна контрольна робота						МКР/ 60
Всього годин/балів :	120	20	24	68	8	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студента передбачає поглиблене вивчення питань, пов’язаних з темами лекційних занять, опрацювання рекомендованої літератури для підготовки до семінарських занять.

Елементи самостійної роботи студента	Кількість годин
читання літератури для занять	20
проведення досліджень	10
збір даних	10
аналіз та інтерпретація даних	8
виконання домашніх завдань	10
підсумковий іспит	10
Всього	68

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

- відвідування занять обов'язкове;
- максимальна кількість дозволених пропусків - 2;
- за умови поважних причин (участь у наукових заходах, лікарняний)

навчання може проходити за індивідуальним планом, узгодженим з викладачем.

Політика академічної доброчесності.

- дотримання законодавства про авторське право;
- нульова терпимість до списування

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Семінарські заняття, пропущені здобувачем з поважних причин (довідка, заява), перескладаються усно шляхом відповіді на питання семінарського заняття або шляхом підготовки конспекту по темі семінарського заняття з відповідями на окремі питання. За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи здобувача на семінарських заняттях. Перескладання екзамену відбувається згідно розкладу заліково-екзаменаційної сесії у відповідності до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є екзамен. Якщо підсумкова семестрова оцінка становить не менше 75 балів, то за згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з дисципліни. В іншому випадку або якщо студент бажає підвищити оцінку, студент складає іспит. При цьому бали, отримані за результатами модульної контрольної роботи, анулюються. Іспит проводиться в усній формі. Екзаменаційний білет містить 3 запитання. Екзаменаційна оцінка визначається в балах (від 0 до 60) за результатами іспиту. При цьому підсумкова семестрова оцінка визначається як сума поточного семестрового контролю та екзаменаційної оцінки.

Питання на іспит

1. Особливості розвитку та зовнішня політика Стародавнього Єгипту.
2. Ель-Амарнське листування. Договір єгипетського фараона Рамзеса II з хетським царем Хаттушілем III.
3. Зовнішня політика Перської держави.
4. Зовнішня політика та дипломатія Стародавньої Індії.
5. Зовнішня політика Стародавнього Китаю.

6. Загальна характеристика розвитку Стародавньої Греції. Основні форми зовнішніх зносин Стародавньої Греції.
7. Грецька колонізація: причини, напрями, наслідки.
8. Греко-перські війни та їх міжнародні слідки.
9. Пелопоннеська війна.
10. Загальна характеристика та періодизація історії Стародавнього Риму.
11. Зовнішня політика Священної Римської імперії. Фрідріх I Барбаросса та похід до Італії.
12. Боротьба за німецьку корону в XII-XIII ст.: плани папи Інокентія III. Фрідріх II.
13. Походи в Прибалтику і слов'янські землі шведів і німецьких лицарів. Лівонський орден.
14. Зовнішня політика італійських держав у середні віки. Флорентійська і Венеціанська республіки.
15. Хрестові походи в XI-XII ст.: причини, перебіг та наслідки.
16. Зовнішня політика чернечо-лицарських орденів: тамплієрів, Мальтійського, Тевтонського, Лівонського орденів.
17. Столітня війна
18. Грюнвальдська битва та її роль у розвитку Польської держави.
19. Турки-османи та їх завоювання. Зовнішня політика Мехмеда II. Наслідки турецьких завоювань.
20. Реконкіста в XI-XV ст.: перебіг та наслідки.
21. Особливості міжнародних відносин доби Нового часу. Основні принципи зовнішньої політики.
22. Тридцятилітня війна: основні учасники, передумови та періоди.
23. Вестфальський мир та його основні наслідки.
24. Особливості міжнародних відносин сер. XVII – сер. XVIII ст.
25. Війна за іспанську спадщину (1701-1714). Утрехтський (1713) і Раштатський (1714) договори.
26. Війна за австрійську спадщину (1740-1748 рр.).
27. Семирічна війна (1756–1763). Паризький та Губертусбурзький мирні угоди (1763)
28. Поділи Польщі.
29. Міжнародні відносини в період Великої французької буржуазної революції та Наполеонівський війн.
30. Віденський конгрес та його дипломатичні наслідки
31. Угода про створення Священного союзу
32. Грецьке питання. Російсько-турецька війна (1828-1829).
33. Кримська війна 1853-1856 рр. Паризький мирний договір 1856 р. Наслідки війни
34. Російсько-турецька війна (1877-1878 рр.). Сан-Стефанський мирний договір (1878). Рішення Берлінського конгресу 1878р.
35. Зовнішня політика Отто фон Бісмарка. Війна з Данією (1864)
36. Австро-пруська війна (1866 р.). Утворення Північнонімецького союзу.
37. Франко-пруська війна (1870-1871 рр.). Проголошення Німецької імперії.

38. Утворення Королівства Італія (1860-1861 рр.). Завершення об'єднання Італії (1866-1870)
39. Територіальна експансія США наприкінці XVIII – середині XIX ст. Доктрина Монро.
40. Зовнішня політика США у другій половині XIX – на початку XX ст. Іспано-американська війна
41. Політика відкритих дверей у Китаї. Експансія США в Латинській Америці
42. Утворення військово-політичних блоків на початку XX ст
43. Міжнародні кризи та конфлікти на початку XX ст
44. Перша марокканська криза
45. Боснійська криза 1908-1909 рр
46. Марокканська криза 1911 року
47. Балканські війни (1912–13)
48. Гонка озброєнь на початку XX ст
49. Причини та початок Першої світової війни.
50. Основні риси Першої світової війни.
51. Хід Першої світової війни.
52. Комп'єнське перемир'я (11 листопада 1918 р.). Підсумки першої світової війни.
53. Паризька мирна конференція, її договори.
54. 14 пунктів Вудро Вільсона. Створення та функціонування Ліги Націй.
55. Вашингтонська конференція: Договір чотирьох, Договір п'яти, Договір дев'яти.
56. Генуезька конференція (1922). Рапалльський договір (1922)
57. Гаазька конференція (1922). Лозаннська конференція (1922-1923)
58. Локарнські договори (1925)
59. План Дауеса (1924). Молодий план (1930)
60. Пакт Келлога-Бріана (Паризький пакт), 1928 р.
61. Польсько-радянська війна
62. Напад Італії на Ефіопію. Втручання Японії в Центральний Китай
63. Політика «Умиротворення» агресора. Аншлюс Австрії.
64. Мюнхенська угода та окупація Чехословаччини.
65. Радянсько-німецький договір про ненапад.
66. Початок Другої світової війни. Військові дії на першому етапі війни. Радянсько-фінська війна.
67. План «Барбаросса». Напад Німеччини на СРСР.
68. Воєнні дії 1941 – 1942 рр.
69. Воєнні дії 1943р.
70. Тегеранська конференція. Відкриття Другого фронту в Європі (6 червня 1944 р.)
71. Ялтинська конференція. Військова поразка і капітуляція Німеччини
72. Потсдамська конференція. Поразка Японії.
73. Наслідки Другої світової війни. Зміни міжнародної ситуації.
74. Створення ООН.

75. Початок холодної війни та утворення військово-політичних блоків.
76. Берлінська криза.
77. Корейська війна.
78. Карибська криза.
79. Розпад колоніальної системи в другій половині XX ст
80. Падіння апартеїду в ПАР
81. Японія в другій половині XX ст
82. Китай у другій половині XX ст
83. Індія в другій половині XX ст. Кашмірський конфлікт.
84. Держава Ізраїль. Арабо-ізраїльські війни.
85. Зовнішня політика США в другій половині XX ст
86. Зовнішня політика СРСР в другій половині XX ст
87. Загальноєвропейський процес та його роль у завершенні епохи блокового протистояння.
88. Переговори про роззброєння у 1980-х роках.
89. Вирішення німецької проблеми та розпад Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин.
90. Євроінтеграційні процеси в другій половині XX ст.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

Рекомендована література

1. Malchow H. L. History and International Relations: From the Ancient World to the 21th Century. New York ; London, 2016. 336 p.
2. Nicholas J. Cull. Public Diplomacy: Foundations for Global Engagement in the Digital Age. Polity, 2019. 272 p
3. Stasiuk O. Pikulyk O. The EU's role in the post-war reconstruction of Bosnia and Herzegovina: some parallels with Ukraine. *Scientific Collection*

- «InterConf», (112): with the Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Scientific Progressive Methods and Tools» (June 16-18, 2022). Riga, Latvia: Avots, 2022. P. 7-14.
4. Балак О., Пікулик О. Антарктика в міжнародних відносинах: історія і сучасність. Вісник Львівського університету. Серія: Філософсько-політологічні студії. 2022. Вип.42. С. 156-162.
  5. Дипломатична історія України: підручн. Володимир Головченко, Віктор Матвієнко. Київ : Ніка-Центр, 2018. 420 с
  6. Історія дипломатії : навч.-метод. посібник. За ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права О. В. Бігняка. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 116 с.
  7. Історія дипломатії: навч.-метод. посібник. За ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права О. В. Бігняка. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 116 с.
  8. Історія міжнародних відносин: підруч. І. В. Алексєєнко, А. Х. Маргулов, І. А. Єремєєва , М. В. Несправа. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 228 с.
  9. Міжнародні відносини та світова політика: навчальний посібник. О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с.
  10. Пікулик О.Б., Бондарук В. В. Особливості підписання пакту Молотова–Ріббентропа та його наслідки. *Міжнародні та регіональні системи: актуальні питання міжнародних відносин і регіональних студій* : зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф (м. Луцьк, 17 травня 2019 р.) За ред. В.Й. Лажніка та С.В. Федонюка. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. С. 25-26.
  11. Пікулик О.Б., Фролова А.О. Особливості зовнішньої політики Туреччини за часів правління Мустафи Кемаля Ататюрка. *Міжнародні та регіональні системи: актуальні питання міжнародних відносин і регіональних студій* : зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф (м. Луцьк, 17 травня 2019 р.) / за ред. В.Й. Лажніка та С.В. Федонюка. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. С. 43.
  12. Турчин Я.Б., Демчишак Р.Б., Матлай Л.С. Історія міжнародних відносин (1914–2015): навчальний посібник для студентів ВНЗ Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2016. 140 с.